

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Zbigniew Szczuka
Protokolant:	st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 października 2018 r. w Warszawie

sprawy O. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o odpowiedzialność członka zarządu za długi spółki

na skutek odwołania O. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 13 października 2016 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż stwierdza że O. L. nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania płatnika (...) Sp z o.o. z siedzibą w W. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz O. L. kwotę 6 900,10 zł (sześć tysięcy dziewięćset 10/100złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w tym 1500,10 zł (tysiąc pięćset 10/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów przejazdu na rozprawę pełnomocnika odwołującego.

UZASADNIENIE

O. L. w dniu 14 listopada 2016 roku złożył odwołanie od decyzji nr (...) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 13 października 2016 roku dotyczącej przeniesienia na niego odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...) Sp. z o.o. z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej decyzji odwołujący zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż złożenie przez odwołującego rezygnacji z pełnienia funkcji członka zarządu było bezskuteczne, gdyż odwołujący nie złożył w odpowiednim terminie i w odpowiedni sposób wniosku o wykreślenie członka zarządu z rejestru oraz nie złożył rezygnacji z pełnienia funkcji członka zarządu spółki na ręce członka zarządu, prokurenta lub pełnomocnika,

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż w niniejszej sprawie nie wystąpiły przesłanki wyłączające odpowiedzialność odwołującego jako członka zarządu za zobowiązania spółki, tj. nie został zgłoszony we właściwym czasie wniosek o ogłoszenie upadłości spółki,
3. naruszenie art. 116 § 1 pkt. 1 lit. a) ustawy z 29 sierpnia 1997 roku, Ordynacja podatkowa, poprzez ustalenie, że O. L. – jako członek zarządu spółki – ponosi odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
4. naruszenie art. 116 § 1 pkt. 1 lit. b) ustawy z 29 sierpnia 1997 roku, Ordynacja podatkowa, poprzez ustalenie, iż niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości przez odwołującego nastąpiło z jego winy.

W oparciu o powyższe zarzuty odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że nie ponosi on całym swoim majątkiem odpowiedzialności za zobowiązania (...) sp. z o.o. w W. z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń za okres marzec 2017 roku – kwiecień 2011 roku oraz czerwiec 2011 roku – sierpień 2011 roku (odwołanie z 22 listopada 2016 roku, k. 2- 10 a.s.)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 14 listopada 2016 roku **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania O. L..

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie, organ rentowy wskazał, iż spółka prowadziła działalność gospodarczą na podstawie wpisu do KRS nr (...) i z tego tytułu zobowiązana była do opłacenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za zatrudnionych pracowników. Spółka nie wywiązywała się z obowiązków płatnika składek i w związku z tym powstały zaległości. Organ rentowy wskazał, że w okresie od 8 lutego 2008 roku do 15 maja 2016 roku (tj. w okresie powstania zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek) O. L. pełnił funkcję prezesa zarządu spółki. W związku z nieuregulowaniem należności przez spółkę z tytułu nieopłaconych składek, zostały one objęte przymusowym dochodzeniem w trybie egzekucji administracyjnej prowadzonej przez Dyrektora (...) Oddziału ZUS w W.. Postanowieniem z 7 października 2011 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi Północ ogłosił upadłość spółki obejmującej likwidację majątku. Organ rentowy zgłosił do masy upadłości wierzytelności w kwocie ogółem 97.530,75 zł za okres od marca 2011 roku do września 2011 roku. Zgodnie z ostatecznym planem podziału funduszu masy upadłości dla organu rentowego przypadła kwota w wysokości 9.492,00 zł, która zaspokoiła jedynie część zobowiązań spółki. W związku z powyższym zdaniem organu rentowego O. L. – jako prezes zarządu spółki – odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania Spółki. (odpowiedź na odwołanie z dnia 21 grudnia 2016 roku, k. 23 – 25 a.s.)

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny:

Aktem notarialnym z 14 listopada 2007 roku zawiązana została spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Założycielami Spółki byli C. M. oraz (...). Spółka otrzymała REGON: (...), NIP: (...) i zarejestrowana została w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem (...). Kapitał zakładowy Spółki wynosił 50.000,00 zł i dzielił się na 50 równych udziałów o wartości nominalnej 1000 zł każdy. M. C. oraz (...) objęli w Spółce po 25 udziałów (o łącznej wartości 25.000,00 zł) każdy. Do pełnienia funkcji członków zarządu spółki powołani zostali M. C. i O. L.. Do reprezentacji spółki uprawniony była każdy członek zarządu samodzielnie. (odpis pełny z rejestru przedsiębiorców KRS, k. nienumerowane a.r.)

Spółka zajmowała się działalnością gospodarczą w zakresie sprzedaży maszyn i urządzeń do rozdrabniania szeregu rodzajów odpadów, oraz recyklingiem. Spółka powiązana była ze (...). Dotychczasowa działalność grupy Hammel na terenie Polski odbywała się za pośrednictwem (...) Sp. z o.o.. Na podstawie decyzji biznesowych zapadłych w Hammel R. dystrybucja na obszarze Polski pod marką (...) została faktycznie przejęta przez Hammel R.. W praktyce spółka utraciła dostawcę oferowanych przez siebie produktów oraz bazę klientów. Spółka zanotowała znaczącą obniżkę zamówień na swoje produkty co doprowadziło do trudności z regulowaniem należności w tym należności

podatkowych. Pomimo podjętych prób restrukturyzacji, nie udało się spółce doprowadzić do poprawy jej sytuacji finansowej. W ciągu pierwszych pięciu miesięcy 2010 roku spółka prowadziła rentowaną działalność na wszystkich jej poziomach. Na koniec 2010 roku osiągnęła dodatni wynik finansowy w kwocie 162.457,22 zł. W ciągu pierwszych pięciu miesięcy 2011 roku spółka odnotowała stratę netto w wysokości 731.900,00 zł na wszystkich poziomach działalności. W okresie od 2010-2011 zobowiązania spółki były wyższe od jej majątku, a wartość kapitału własnego stanowiła ok. 10% na koniec 2010 roku wartości aktywów ogółem oraz niecały 1% na koniec maja 2011 roku. Przyczyną spadku udziału kapitałów własnych w sumie aktywów ogółem było zmniejszenie wartości kapitałów poprzez wystąpienie znacznej straty na działalności. (opinia biegłego sądowego z zakresu rachunkowości P. B., k. 47 – 83 a.s., opinia uzupełniająca biegłego sądowego P. B., k. 101 – 106 a.s., sprawozdanie finansowe spółki za okres od 1 stycznia 2011 roku do 31 maja 2011 roku, k. 16 – 28 akt IX GU 70/11, oświadczenie zarządu spółki o dokonanych płatnościach na rzecz wierzycieli, k. 36 – 46 akt IX GU 70/11, oświadczenie zarządu spółki o wystawionych tytułach egzekucyjnych, k. 47 – 48 akt IX GU 70/11, zeznania świadka M. O., k. 162 a.s.)

W dniu 7 lipca 2011 roku członek zarządu M. C. złożył do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy X Wydział Gospodarczy ds. Upadłościowych i Naprawczy wniosek o ogłoszenie upadłości (...) sp. z o.o. w W.. Sprawa zgodnie z właściwością została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Północ w W.. O złożeniu wniosku był informowany O. L.. W dniu 5 września 2011 roku O. L. złożył do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy KRS rezygnację z funkcji członka zarządu spółki (...) w W.. Zarządzeniem z 22 września 2011 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy zwrócił wniosek O. L. wskazując, że nie został on złożony na formularzu urzędowym, nie został opłacony oraz, że jako członek zarządu nie posiada legitymacji do złożenia takiego wniosku. Informację o rezygnacji z funkcji członka zarządu odwołujący wysłał również listem poleconym do drugiego członka zarządu spółki oraz do niemieckiego udziałowca. (wniosek o ogłoszenie upadłości, k. 3 – 4 akt IX GU 70/11, postanowienie o przekazaniu sprawy wg właściwości, k. 84 akt IX GU 70/11, zeznania świadka M. O., k. 162 a.s., wniosek o rezygnację z funkcji członka zarządu, k. nienumerowana a.r., zarządzenie o zwrocie wniosku, k. nienumerowana a.r., zeznania odwołującego w charakterze strony, k. 212- 214 a.s.)

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie, postanowieniem z 7 października 2011 roku, sygn. akt IX GU 70/11, ogłosił upadłość (...) sp. z o.o. obejmująca likwidację majątku. Na dzień 15 września 2011 roku spółka dysponowała majątkiem o łącznej wartości 263.970,00 zł. Na majątek spółki składały się: nieruchomości o łącznej wartości 19.000,00 zł, należności o łącznej wartości 235.400,00 zł oraz środki pieniężne w wysokości 9.570,15 zł. Spółkę natomiast obciążały wymagalne zobowiązania w łącznej wysokości 7.726.334,46, w tym zobowiązania wobec Urzędu Skarbowego w kwocie 547.437,01 zł i zobowiązania pracownicze w łącznej wysokości 43.980,85 zł. (wniosek o ogłoszenie upadłości, bilans, wykaz majątku dłużnika, spis wierzycieli, spis podmiotów zobowiązanych, sprawozdanie tymczasowego nadzorca sądowego, postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie z 7 października 2011 roku, k. 117 – 118, akta IX GU 70/11, sprawozdanie tymczasowego nadzorca sądowego, k. 97 – 114 akt IX GU 70/11)

Organ rentowy zgłosił do masy upadłości wierzytelności w kwocie 97.530,75 zł. Syndyk uznał wierzytelności zgłoszone przez organ rentowy w całości. W toku postępowania upadłościowego zostały jednak zaspokojone wierzytelności w wysokości 9.492,00 zł. (bezsporne, dokumentacja zawarta w aktach X GUP 24/15)

Z uwagi na nieuzyskanie przez organ rentowy w toku postępowania upadłościowego wszystkich wierzytelności, pismem z 29 marca 2016 roku organ rentowy wszczął postępowanie w sprawie przeniesienia odpowiedzialności za nieopłacone składki. Po zakończeniu postępowania Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na mocy decyzji z 13 października 2016 roku, nr (...), ustalił że O. L. jest odpowiedzialny za zobowiązania (...) Sp. z o.o. w łącznej wysokości 130.573,54 zł, na które składają się:

1. należności z tytułu nie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne:

- 38.079,34 zł za marzec, kwiecień, czerwiec, lipiec i sierpień 2011 roku,

- 22.178,00 zł tytułem odsetek za zwłokę, wyliczonych na dzień 13 października 2016 roku,
 - 541,60 zł z tytułu kosztów egzekucji;
2. należności z tytułu nieopłaconych składek za ubezpieczenie zdrowotne:
- 32.497,74 zł za marzec, kwiecień, czerwiec, lipiec i sierpień 2011 roku,
 - 19.044,00 zł z tytułu odsetek za zwłokę, wyliczonych na dzień 13 października 2016 roku,
 - 2.772,40 zł z tytułu kosztów egzekucji;
3. należności z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:
- 9.251,56 zł za marzec, kwiecień, czerwiec, lipiec i sierpień 2011 roku,
 - 5.420,00 zł tytułem odsetek za zwłokę, wyliczonych na dzień 13 października 2016 roku,
 - 786,90 zł z tytułu kosztów egzekucji. (decyzja ZUS z 13 października 2016 roku, nr (...), k. nienumerowana a.r., zawiadomienie o wszczęciu postępowania z urzędu, k. nienumerowana a.r.)

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wskazanych wyżej dowodów z dokumentów załączonych do akt sprawy, dowodu z zeznań świadka M. O. oraz odwołującego złożone w charakterze strony, w oparciu o dowód z opinii oraz opinii uzupełniającej biegłego z zakresu rachunkowości i finansów (...) oraz akta spraw o sygnaturach X GUp 24/15, IX GU 70/11 prowadzonych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie. Załączone do akt sprawy dokumenty stanowiły podstawę ustaleń stanu faktycznego sprawy dokonanych przez Sąd w zakresie daty powstania spółki oraz jej likwidacji, jak również sytuacji finansowej spółki na przełomie lat 2010-2011. Sprawozdania finansowe i bilanse oraz inne dokumenty rozliczeniowe spółki miały w ocenie Sądu istotny wpływ na rozstrzygnięcie zawisłego w niniejszej sprawie sporu i stanowiły podstawę wydanej przez biegłego z zakresu rachunkowości opinii.

Sąd podzielił również wnioski sformułowane przez biegłego P. B. (2) w sporządzonych przez niego opiniach. Biegły dysponował obszernym materiałem dowodowym obrazującym sytuację finansową spółki, co przełożyło się na jej kompleksowość – biegły szczegółowo i rzetelnie, w postaci tabel przedstawił swoje wyliczenia i wskazał dokumenty z których wynikały wartości niezbędne do ich przeprowadzenia, a ponadto dokładnie odniósł się do tezy dowodowej Sądu i udzielił jednoznacznych wyjaśnień. Zaznaczenia wymaga, że biegły w opinii uzupełniającej w sposób wyczerpujący i przekonujący odniósł się do zastrzeżeń wyrażonych przez organ rentowy w piśmie z 29 września 2017 roku.

Z tych też względów Sąd podzielił wnioski końcowe biegłego w całości i mając na względzie charakter sporu w niniejszej sprawie przyjął je jako podstawę rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie O. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z 13 października 2016 roku, nr (...) było zasadne i skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył odpowiedzialności osób trzecich – członka zarządu – za zobowiązania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. e z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w łącznej wysokości 130.573,54 zł. Na mocy skarżonej decyzji organ rentowy stwierdził, że O. L., jako członek zarządu ww. spółki, ponosi odpowiedzialność za niezrealizowane wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zobowiązania tej spółki z powyższego tytułu. W opozycji do powyższego stanowiska stanął odwołujący, podnosząc szereg zarzutów naruszenia przez organ rentowy art. 116 Ordynacji podatkowej w zw.

z art. 31 i 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy rozpatrywaniu zasad przenoszenia na osoby trzecie odpowiedzialności z tytułu zaległych składek w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.), zgodnie z którego treścią do należności z tytułu składek na Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego, Fundusz pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja Podatkowa (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 613 ze zm. – dalej jako o.p.), między innymi przepisy art. 107 § 1, art. 108 § 1 i 6 oraz art. 116 tejże ustawy.

Z kolei stosownie do art. 32 ustawy systemowej do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

I tak, zgodnie z treścią art. 107 § 1 o.p., w przypadkach i w zakresie przewidzianym w rozdziale o odpowiedzialności podatkowej osób trzecich, za zaległości podatkowe podatnika odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem również osoby trzecie. Przy czym, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej, osoby trzecie odpowiadają również za odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych oraz koszty postępowania egzekucyjnego. Natomiast zgodnie z art. 116 § 1 pkt 1 i 2 o.p. za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, spółki akcyjnej lub spółki akcyjnej w organizacji odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1. nie wykazał, że:

a. we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym czasie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 roku - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978) albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu, o którym mowa w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne, albo

b. niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jego winy;

2. nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

W toku postępowania istota sporu skupiła się przede wszystkim na zakwestionowaniu przez organ rentowy momentu złożenia przez spółkę (...) wniosku o ogłoszenie upadłości. Organ rentowy wskazywał, że analiza sytuacji finansowej spółki na przełomie lat 2010-2011 nie pozwala na stwierdzenie, iż złożenie przedmiotowego wniosku w dniu 7 lipca 2011 roku można uznać za złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie w myśl art. 116 § pkt 1 lit a o.p., gdyż przesłanki wystarczające do złożenia takiego wniosku wystąpiły już wcześniej, tj. od kiedy spółka nie regulowała swoich zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W tym kontekście organ rentowy powoływał się na treść regulacji art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze zgodnie z którym dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Zdaniem organu rentowego zgodnie z powyższą definicją każdorazowy brak realizacji zobowiązania w wymaganym terminie skutkuje uznaniem, że w przypadku dłużnika zachodzi stan jego niewypłacalności. Organ rentowy wskazał również, że określenie właściwego czasu na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości jest przesłanką obiektywną, ustalaną w oparciu o okoliczności faktyczne każdej sprawy i nie ma znaczenie subiektywne przekonanie członka zarządu spółki, lecz interes wierzycieli; innymi słowy, wniosek o ogłoszenie upadłości to wniosek złożony w takim czasie, w którym mimo niekorzystnego położenia finansowego spółki zapewniona będzie ochrona zagrożonych interesów wszystkich wierzycieli.

Mając na względzie istotę sporu w niniejszej sprawie oraz rozbieżności w prezentowanych przez stronę stanowiskach oraz cytowanych poglądach orzecznictwa Sąd Okręgowy uznał za konieczne usystematyzowanie poglądów judykatury dotyczących zawartego w treści art. 116 § 1 pkt 1 lit. a Ordynacji podatkowej określenia „właściwy czas”.

Wykładnia pojęcia „właściwego czasu” na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcia postępowania układowego została ukształtowana na gruncie nieobowiązujących już przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 - Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.). Zgodnie z obecnie przyjmowaną interpretacją nie ma uzasadnienia dla mechanicznego przenoszenia do wykładni tego pojęcia, użytego w Kodeksie handlowym (obecnie Kodeksie spółek handlowych) unormowania art. 5 Prawa upadłościowego, określającego, że wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zostać zgłoszony w ciągu 2 tygodni od dnia ujawnienia, że majątek spółki nie wystarcza na zaspokojenie długów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 6 czerwca 1997 r. III CKN 65/97, z 11 października 2000 r. III CKN 252/00, niepubl.). W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że użycie przez ustawodawcę określenia „właściwy czas” i brak odesłania do przepisów regulujących postępowanie upadłościowe nie są przypadkowe i z tego względu oceny czy złożenie wniosku o upadłość nastąpiło we właściwym czasie należy dokonywać w okolicznościach indywidualnego przypadku, biorąc pod uwagę, iż powinno to nastąpić w takim momencie, aby chronić zagrożone interesy wierzycieli, tak żeby po ogłoszeniu upadłości mieli oni możliwość uzyskania równomiernego, choćby tylko częściowego, zaspokojenia z majątku spółki (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 20 września 2013 r. II UK 34/13, z 09 lipca 2009 r. II UK 374/08, z 1 września 2009 roku, sygn. akt I UK 95/09, z 16 września 2009 roku, sygn. akt I UK 277/08). Czasem właściwym do zgłoszenia upadłości jest więc czas, w którym wszczęte postępowanie upadłościowe może doprowadzić do równomiernego zaspokojenia wszystkich wierzycieli, nie zaś czas, kiedy spółka nie posiada majątku nawet na pokrycie kosztów postępowania egzekucyjnego. Nie jest „właściwym” czas zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcia postępowania układowego, w którym stan majątkowy spółki kwalifikuje ją już jako bankruta, bowiem niweczyłoby to cały sens postępowania upadłościowego, pozbawiając wszystkich wierzycieli jakiegokolwiek ochrony prawnej ich interesów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 27 maja 2010 r. II UK 398/09, z 14 czerwca 2006 roku, sygn. akt I UK 324/05). „Właściwy czas”, o którym mowa w art. 116 § 1 o.p. oceniać należy z punktu widzenia interesów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Subiektywne przekonanie członka zarządu, że mimo niepłacenia długów spółce uda się jeszcze poprawić kondycję, a więc przekonanie, że niespłacanie długów jest spowodowane przejściowymi trudnościami, nie ma znaczenia dla oceny przesłanki egzoneracyjnej członka zarządu od odpowiedzialności, jeżeli nie jest poparte obiektywnymi faktami uzasadniającymi ocenę, iż spółka rzeczywiście miała szansę, w możliwym do przewidzenia, krótkim czasie, uzyskać środki na spłatę długów, co uzasadniałoby wstrzymanie się z wnioskiem o upadłość. Innymi słowy, brak winy w niezgłoszeniu wniosku o upadłość nie może polegać na samej nadziei na wpływy i zyski (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 lipca 2015 roku, II UK 6/15, z 15 grudnia 2015 roku, III UK 39/15). Na tle powyższego orzecznictwa kształtuje się więc pogląd, zgodnie z którym czasem właściwym na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości jest czas, gdy dłużnik co prawda spłaca jeszcze niektóre długi, ale wiadomo już, że względu na brak środków nie będzie mógł zaspokoić wszystkich swoich wierzycieli. Jednocześnie za czas właściwy na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości nie będzie dopiero czas, gdy dłużnik zaprzestał całkowicie spłacać ciężące na nim zobowiązania finansowe i nie posiada majątku na ich zaspokojenie. Oznacza to, że zaprzestanie płacenia długów, jako kryterium ogłoszenia upadłości, musi mieć trwały charakter, a więc, że dłużnik nie tylko nie płaci długów na bieżąco, ale i nie będzie tego czynił w przyszłości z powodu braku niezbędnych środków (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27 marca 2013 roku, sygn. akt III AUa 1082/13).

W oparciu o powyższe poglądy orzecznictwa Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe w celu ustalenia sytuacji finansowej spółki (...) sp. z o.o. w kontekście ustalenia, czy wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony we właściwym czasie.

Mając na względzie ściśle rachunkowy i ekonomiczny charakter niniejszej sprawy Sąd uznał za niezbędne dla rozstrzygnięcia zasadniczej kwestii spornej skorzystanie z wiadomości specjalnych z zakresu rachunkowości. Ustalenie, czy wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony we właściwym czasie w rozumieniu art. 116 § 1 pkt 1 lit a o.p. wymagało bowiem specjalistycznej analizy dokumentacji finansowej spółki oraz zastosowania metod badawczych

właściwych dla ekonomii. Jednocześnie należy podkreślić, że opinia sama w sobie nie stanowi źródła materiału faktycznego sprawy, gdyż materiałem tym są dokumenty, które badał biegły naświetlając i wyjaśniając Sądowi istotne okoliczności z punktu widzenia posiadanych wiadomości specjalnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2006 r. V CSK 360/06).

Taka też sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie – powołany w toku postępowania biegły z zakresu rachunkowości P. B. (2) dokonał rzeczowej analizy sytuacji ekonomicznej (...) sp. z o.o. na przełomie lat 2010-2011 w oparciu o obszerną dokumentację finansową spółki załączoną do akt sprawy i przedstawił w tym zakresie szczegółowe wyjaśnienia, co skutkowało uznaniem przez Sąd wniosków opinii za zasadne. Co prawda pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwestionował opinię biegłego, jednakże podniesione przez organ rentowy zastrzeżenia nie mogły, w ocenie Sądu, prowadzić do wzruszenia zasadności wniosków sformułowanych przez biegłego. Zważyć bowiem należy, że pełnomocnik organu rentowego w pismach procesowych składanych w odpowiedzi na opinię nie formułował pod jej adresem żadnych rzeczowych zarzutów mogących zakwestionować jej podstawy teoretyczne, przedstawione dane, czy też logikę i przyjęty przez biegłego sposób motywowania. Organ rentowy w zasadzie ograniczył się do stwierdzenia, że z rzeczoną opinią biegłego się nie zgadza, posiłkując się przy tym poglądami orzecznictwa dotyczącymi „właściwego czasu” na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, czego jednak w ocenie Sądu nie można traktować jako zastrzeżenie do opinii, lecz kontynuację prezentacji własnego stanowiska w sprawie. Stąd też zdaniem Sądu zgłoszone przez organ rentowy zastrzeżenia nie mogły podważyć zaprezentowanych wiadomości specjalnych i ustaleń dokonanych przez Sąd z pomocą tej opinii.

Po dokonaniu analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy przychylił się do stanowiska prezentowanego przez stronę odwołującą. W toku procesu ustalono, że termin przypadający na lipiec 2011 roku, mając na względzie aktualną w tym czasie kondycję finansową (...) sp. z o.o., stanowił czas właściwy na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Jak wynika z przeprowadzonych w trakcie postępowania dowodów (...) sp. z o.o. nie osiągnęła planowanych na rok 2011 dochodów.

Podkreślić należy, że biegły z zakresu rachunkowości ocenił strukturę zadłużenia spółki na przełomie lat 2010 – 2011 jako prawidłową, wskazując, że w całym tym okresie w spółce występowały dodatnie kapitały własne. W zakresie struktury finansowania majątku biegły stwierdził, że była ona prawidłowa, tzn. majątek trwały w całości był finansowany kapitałami stałymi na które w przypadku spółki składały się tylko kapitały własne. W tym kontekście istotna w ocenie Sądu była okoliczność, że na dzień 15 września 2011 roku spółka dysponowała majątkiem o łącznej wartości 263.970,00 zł. Ponadto spółka w pierwszej połowie 2011 roku regulowała swoje zobowiązania (w tym zobowiązania publiczno-prawne). Powyższe prowadzi do wniosku, że wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony we właściwym czasie; spółka posiadała bowiem jeszcze składniki majątkowe pozwalające na pokrycie jej zobowiązań z nadwyżką, a więc bez pokrzywdzenia wierzycieli.

Nie jest zdaniem Sądu zasadne przyjęcie, co uczynił organ rentowy, że skoro spółka nie realizowała zobowiązań wobec ZUS oraz posiadała 29 wierzycieli to już wcześniej zaistniały przesłanki do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości a odwołujący nie dołożył należytej staranności aby zaspokoić wierzycieli. Co prawda jak wynika z cytowanych wyżej poglądów orzecznictwa Sądu Najwyższego pojęcie „właściwy czas”, o którym mowa w art. 116 § 1 o.p., należy oceniać z punktu widzenia interesów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jednakże nie może to oznaczać, że sam fakt powstania zadłużenia wobec podmiotu publiczno-prawnego jakim jest ZUS, a nawet trwanie stanu niezrealizowanych zobowiązań finansowych przez pewien czas, prowadzić może do automatycznego zakwalifikowania spółki jako niewypłacalnej w kontekście przewidzianego w powyższym przepisie obowiązku zgłoszenia wniosku o upadłość, w szczególności, gdy spółka ta realizuje zobowiązania wobec innych wierzycieli. Jak wskazano powyżej spółka regularnie spłacała pozostałe zobowiązania wobec wierzycieli; samo więc powstanie zadłużenia wobec organu rentowego nie może prowadzić do uznania, że właściwy czas na podjęcie postępowania upadłościowego zaistniał wcześniej.

Wobec przedstawionych wyżej okoliczności należało uznać, że wniosek o ogłoszenie upadłości spółki złożony w dniu 7 lipca 2011 roku zainicjował wszczęcie postępowania upadłościowego we właściwym czasie w rozumieniu art. 116 §

1 pkt 1 lit. a Ordynacji podatkowej. Tym samym odwołujący uwolnił się od odpowiedzialności za nieopłacone przez spółkę składki na ubezpieczenia.

W konsekwencji odwołanie O. L. od skarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z 13 października 2016 roku, nr (...) należało uwzględnić, sama zaś decyzja podlegała stosownej zmianie, o czym orzeczono w pkt 1 sentencji wyroku.

Sąd ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego w niniejszej sprawie miał na uwadze, że wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie przekraczała 10.000 zł. Ponadto Sąd stosując analogie podzielił w pełni pogląd prawny wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z 9 marca 1993 roku (sygn. akt II UZP 5/93), zgodnie z którym należy przyjąć, że w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczącej przeniesienia na członków zarządu spółki zobowiązań spółki za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym powinno być ustalone na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych, a nie w oparciu o § 9 ust. 2 tego rozporządzenia. Podobne stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 roku, sygn. akt I UZP 1/09. W związku z powyższym Sąd Okręgowy zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 4800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ustalając ją w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804), oraz kwotę 1500,10 tytułem zwrotu kosztów przejazdu na rozprawę pełnomocnika odwołującego zgodnie z przedłożonym rachunkiem.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)